

פרים] והרא"ש שכתבו דכל הני זרכות שהן להנאתן אס אינו נהנה מהן אינו מזכך (ועי' שו"ע סי' מ"ו סעיף ח') וקשה ג"כ קושייתם א"כ למה סדרו בגמ' הזרכות הללו, אלא ע"כ ז"ל דהגמ' קחשיב כל הדברים שיכול להודמן שיטטרך לזכך עליהן, הכי נמי בחפילין קמ"ל דאי מקלע דסח זין חפלה לחפלה צריך לזכך על של ראש על מזות חפילין (וע"ע זיאוורו סי' כ"ה ס"ק י"ו):

גומל חסדים טובים. ויש גורסין "הגומל" חסדים טובים, ואינו כן (עי' לעיל גבי המוציא לחם דף ל"ח) כ"ה:

ברוך, פירושו לשון זרכה ממש, כדאיתא אין להקצ"ה נחת רוח אלא בשעה שמזכרין אותו, וכדאיתא לעיל (זרכות דף ו' ע"א) ישמעאל בני זרכני ולא אמר שום הודאה רק יהי רצון שיכבשו רחמין (עי' נפש החיים שער שני):

ואמן, פירושו שיחזיקים הדבר שיתזכך הקצ"ה, ולא כמו שכתבו" שיש חילוק זכונת אמן, ואינו כן אלא אין צריך לכוון בכל אמן אלא כונה אחת:

דף סא ע"א

לעולם יהיו זכריו של אדם מועטין לפני הקצ"ה. פירוש אפי' בחפלות

ובקשות אל יאריך אדם (עי' פירוש האבן עזרא על פסוק זה זקהלם שם ועי' לעיל דף ל"ד כמה ארכן הוא זה וציאוורו שם ועי' דברי חמודות פ"ד סוף ס"ק פ"ד וזכ' אין עומדין ס"ק מ"ו וזכ' יערוות דבש):

רש"י בד"ה אוי לי מיוצרי. המיגעני בהרהורים. דזעצירות אין שייך לומר "אוי", דהדבר מסור זידו שלא ישמע לו לעשות עצירה, לכך פי' רש"י בהרהורים, שמוה אין אדם יכול לזהר:

וחד אמר זנב. פירוש דכל החיות יש להן זנב, ולאדם אין לו זנב, והיינו מפני שכל החיות ובהמות נבראו זכר ונקבה לכך נשאר בהם הזנב, אבל האדם נברא זכר לחוד, ומוזנב נבראה הנקבה לכך נשאר בלא זנב:

אלא פורעניות דמבול כו'. והיינו מפני אמותו הטעם שהוא אחר למעשה זראשית וכמו שכתבו תוס' לעיל דף ס' ע"ב בד"ה אשר יצר את האדם כו', שגם כן מוכרח הוא להיות קודם לפורעניות ולאחר שיכלה האדם יכלו הבהמות, והיינו מפני שלא נבראו אלא בשציל האדם וכיון שאין האדם אין צריך לבהמות, משא"כ גבי נחש דהתם הנחש ג"כ חטא וחייב מיתה מחמת עצמו ובקללה מתחילין מן הקטן, אבל כאן הבהמות לא חטאו, ואע"פ שכתוב" כי השחית כל בשר את דרכו זה, לא היה אלא על ידי האדם

כה) וע"ע לעיל מו. ד"ה תד"ה כל הברכות [וכע"ז כ' בביאורי אגרות כאן]

כו) עי' סי' קכ"ד ס"ו ובט"ו ס"ק ג' מ"א ס"ק י' מ"ב ס"ק כ"ד כ"ה ובביה"ל

א) בראשית ה' י"ב. וק' א"כ בלא"ה כיון דנאבד כל אדם, יאבדו כל החיות כיון שבשבילו נבראו, ומה הוסיף ענין "כי השחית". וי"ל דאה"נ דכן הוא, ואינו אלא שיעור בהשחת האדם שהשחית כ"כ עד שגם החיות נשחתו. ועי' בזה היטב בבית הלוי שם